

Katrinetorps gård

Malmö stad

INNEHÅLL

ÄGARNA

Samuel Björkman	2
Erland Gabriel Bager	4
Thomas Frick	6
David Gilius Frick	7
Täta ägarbyten under 1900-talet	8

DEKORATIONSMÅLNINGARNA	10
----------------------------------	----

TRÄDGÅRD OCH PARK	12
-----------------------------	----

GÅRDEN IDAG	14
-----------------------	----

Kring 1700-talets slut köpte många av Malmös besuttna borgare mark i stadens utkant, för att där uppföra herrgårdslänkande corps-de-logier. Detta var ett sätt att efterlikna den godsägande adeln, vars livsstil var ett eftertraktat ideal för den uppåsträvande borgarklassen. Gårdarna var i första hand avsedda för rekreation och representation och man lade därför stor tonvikt vid utformningen av storslagna trädgårdar och parker.

Flertalet gårdar av det här slaget försvann i och med industrialiseringen, eller inlemrades i stadsbebyggelsen. Katrinetorp är en av få bevarade gårdar i lantlig miljö och den enda som idag är öppen för besökare. Gården ägs sedan 1937 av Malmö stad och har under de senaste åren genomgått en omfattande renovering i syfte att återskapa den ursprungliga miljön och samtidigt anpassa Katrinetorp till nutida aktiviteter och evenemang.

SAMUEL BJÖRKMAN (1769-1809)
ANLÄGGER KATRINETORP
1800-1810

Ett antal hemman i Vintrie by begärdes år 1799 utskiftade av hovmarskalken Lave Beck-Friis på Bosjöklöster och hans syster Maria. Jorden de erhöll efter skiftet befanns till största delen längst österut i byn, vid gränsen mot Lockarp. Syskonen var emellertid bosatta i Stockholm och valde att sälja marken till Samuel Johan Björkman, handelsman i Malmö. Björkman kom också att arrendera den närliggande gården Petersborg, vilken ägdes av hans svärfar.

Björkman var född i Hyby, Skåne. Han hade vunnit burskap som handlande i Malmö 1796 och samma år gift sig med den då nittonåriga Anna Catharina Bager. Antagligen var det hennes far, Peter Bager, som tipsade Björkman om den mark som fanns till salu i närheten. Marken var vid inköpet helt och hållet obebyggd och trädlös. Tvärs igenom området gick vägen mellan Vintrie och Lockarp, vilken Björkman nu skar av, då han på bägge sidor om denna lät uppföra gården Catharinetorp, uppkallad efter hustrun.

Ekonomibyggnaderna förlades norr om vägen. Där byggdes en fåhuslänga (på platsen för dagens ladugård), en log-länga och ett stall med 23 spiltrum, alla lerbyggnader med halmtak. På logens norrsida tillkom 1808 ett tröskverk.

Söder om vägen uppfördes ett korsvirkeshus under tegeltak, 24 alnar långt. Detta låg strax väster om dagens västra flygel. På nedre botten fanns där en förstuga, två boningsrum, kök, brygghus och mjölkammare. Även på vinden fanns ett boningsrum, kanske inspektorns kammare. Korsvirkeshuset var enkelt möblerat och detta tyder på att familjen Björkman över huvud taget inte bodde där, utan enbart använde sig av Katrinetorp som utflyktsmål.

Mitt emot boningshuset, på gårdsplanens östra sida, byggdes 1804 ett tvåvånings lerhus med tegeltak. Denna byggnad uppfördes enligt Mackleanmetoden, med väggar av stampad lera blandad med halm i sk glidformar. Huset inreddes till bränneri, drängstuga, vedbod, malthus, kök med bakugn och ladufogdens kammare. Rester av den ursprungliga byggnaden finns idag kvar i nedre delarna av östra flygeln.

Björkman uppförde också - på avstånd från gården, för brandfarans skull - en väderkvarn, samt planterade en allé längsmed vägen till Vintrie och även en bit österut. Delar av denna allé finns fortfarande bevarad.

Förfaringssättet var, som vi sett, typiskt för denna tid. Syftet med gårdar som Katrinetorp var i första hand inte att bringa inkomster; gården fungerade snarare som statusmarkör. Björkmans huvudsakliga försörjning kom från handelsgården, belägen på Östergatan 6-13 och 22-23. Det var också där familjen Björkman hade sin bostad. Katrinetorp sköttes av inspektorn och under honom en mjölnargesäll, ett antal statdrängar med familjer och några udda drängar. Björkman hade också en trädgårdsmästare, Hinric Nyman, som var den som började anlägga den så småningom praktfulla trädgården och parken.

I familjen Björkman fanns fyra barn, födda 1798, 1800, 1802 och 1805. Planer fanns därför på att bygga ett ordentligt boningshus på Katrinetorp med hjälp av byggmästare Andreas Lundberg, gift med Björkmans syster och bekant med familjen sedan tiden i Hyby. Emellertid blev inget av detta projekt, då Björkman avled redan 1809, 40 år gammal, av "en tärande sjukdom". Han ligger begravd i S:t Petri kyrka.

ERLAND GABRIEL BAGER (1782-1839)

SÄTTER SIN PRÄGEL

1810-1832

Katrinetorps nye ägare blev Samuel Björkmans svåger, Catharinas lillebror Erland Bager, efter att han ropat in gården för 40 000 riksdaler. Bager var gift med sin kusin Anna Maria Nilsson och de hade sedan tidigare gården Webeck i Huaröds socken. Släkt och vänner fanns emellertid i Malmö och Katrinetorps läge passade dem därför bättre.

Familjen Bager flyttade in i korsvirkeshuset 1810 och Erland Bager övertog i samband med detta också arrendet på Petersborg, som numera ägdes av hans äldre bror. Många av Björkmans anställda fortsatte hos familjen Bager, bland dem trädgårdsmästaren Hinric Nyman.

År 1812 föddes familjen Bagers fjärde barn. Man började bli trångbodda i korsvirkeshuset. Erland Bager kom nu att fullfölja Samuel Björkmans planer på ett nytt boningshus, vilket uppfördes av byggmästare Andreas Lundberg. Det nya huset stod färdigt 1813 - samma hus som än idag utgör Katrinetorps huvudbyggnad, eller corps-de-logi. Huset byggdes i murtegel på hög stenfot, med en stramt klassicistisk form och fasad i rödrosa nyans. Denna starka färgsättning var typisk för den nyantika arkitekturen kring sekelskiftet 1800.

Enligt brandförsäkringsvärderingen från 1816, bestod huset invändigt av förstuga, sal, två förmak, två sängkammare, garderober, kabinett, barnkammare, folkstuga, kök, spiskammare och trappuppgång till två vindsrum. Flera rum dekorerades med väggmålningar, vilka ägnas ett eget avsnitt längre fram.

År 1818 revs Björkmans gamla korsvirkeshus och på dess plats uppfördes nu ett tvåvånings stenhus med tegeltak. Huset fick samma storlek som flygeln på gårdsplanens motsatta sida. Det var kalkrappat och vitputsat, men fasaden åt väster utformades extra tjustigt, då det var denna sida som skulle möta besökare. Huset inreddes till bränneri, men hade också fyra boningsrum, kök, spiskammare och förstuga. Även andra våningen bestod av boningsrum. Där gjordes senare plats för en skolsal och informator åt barnen, då detta var billigare än att låta dem gå i skola inne i Malmö. Bagers stenhus utgör fortfarande gårdens västra flygel, där idag gårdskontoret är inrymt.

På Katrinetorp fanns under Bagers tid många anställda. Förutom ladufogde, statdrängar med familjer och ogifta drängar och pigor hade man också mjölnare, smed och en rotesoldat. Bager själv förvaltade många jordbruksfastigheter.

En av de stora fattigvårdsfrågorna i Bunkeflo under 1800-talets första hälft rörde vem som var skyldig att sörja för änkor och barn efter döda statdrängar på Petersborg och Katrinetorp. Många unga män dog i lungshot under de här åren och en konflikt uppstod mellan storgårdarnas ägare och andra män i socknen, då en väldigt stor del av de som nyttjade fattigvården var just efterlevande till tjänstefolk på Petersborg och Katrinetorp.

Familjen Bager tycks själva ha levt ett aktivt liv. Det berättas att man gick på teater och for på kalas, men också att man anordnade egna sådana, särskilt i juletid. Vid nyår brukade en stor maskeradball hållas på Katrinetorp, med närmare hundra inbjudna. Gästerna anlände från Malmö med släde och festen pågick ända in på morgonkvisten då man avslutade med en gemensam frukost.

Gården Snapparp, som Bager också ägde, stod färdig för inflyttning 1822. Familjen flyttade då dit med barnen som nu hunnit bli tio till antalet, samt några av de anställda. Erland Bager hade emellertid problem att hinna med alla sina gårdar. Han övervakade dem själv och tvingades resa mycket mellan dem. Det ryktades att han red som en stormvind, nattetid, med hundar i följe, och långt efter hans död tyckte man sig se honom komma ridande i allén upp mot Katrinetorp.

År 1826 utbröt en brand som ödelade gårdens stallar, loge och den östra flygeln. En ny loge uppfördes, i form av ett korsvirkeshus, med användning av de gamla murarna. Även ett nytt fåhus uppfördes, vilket sammanfogades med logens långsida. Där gjordes plats för 60 djur samt ett kalvhus. Detta är samma byggnad som den ladugård som finns kvar idag. Innan alla nedbrunna byggnader återuppförts, såldes gården emellertid 1832 till handlanden och skeppsredaren Thomas Frick.

Byggnader uppförda av
Erland Gabriel Bager

- 1 Boningshus 1813
- 2 Vagnshus 1815
- 3 Smedja 1815
- 4 Västra flygeln 1818

- Efter branden 1826
- 5 Fåhus 1828
- 6 Loge 1828

THOMAS FRICK (1787-1867)
MALMÖS RIKASTE MAN
1832-1867

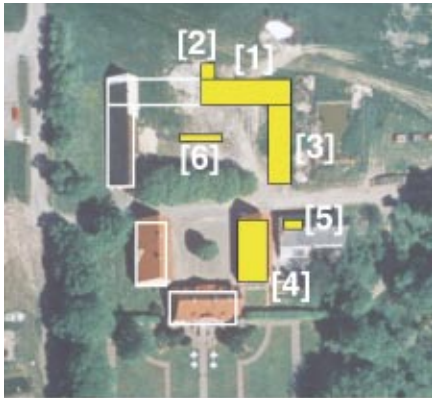
Thomas Frick, som övertog Katrinetorp 1832, var gift med sin kusin Anna Christina Mandorff. Han var en av Malmös främsta köpmän och redare, med sitt handelshus i kvarteret Magnus Stenbock, vid Södra Tullgatan. Frick innehade också segelfartyg. År 1840 var han Malmös största ensamredare med fyra egna fartyg.

Familjen Frick bosatte sig aldrig på Katrinetorp, utan behöll sin bostad i samma kvarter som handelsgården. Somrarna tillbringade de emellertid på Katrinetorp, där de höll stora kalas. På gården fanns ansevärliga uppsättningar glas och porslin för detta ändamål.

Frick uppförde dagens östra flygel på den nedbrunna byggnadens grund. Flygeln byggdes i tegel och rappades med kalk, men fick en enklare utformning än sin västra motsvarighet. Nedersta våningen kom att inredas till mälta, maltbod, huggus och vagnslider. Resten av huset blev spannmålsmagasin.

I Fricks frånvaro sköttes gården av en inspektor. Trädgårdsmästare höll parken och trädgården i representativt skick. Där fanns äkta kastanjeträd, cypresser, valnöts- och fruktträd.

Byggnader uppförda av Thomas Frick

1 Loge 1832	4 Östra Magasinet 1833
2 Tröskverk 1832	5 Hönshus 1833
3 Stall 1833	6 Svinhus 1833

Thomas Frick är omtalad som mycket snål. Hans hustru Christina drunknade 1860 i kanalen, som då saknade bro. Följande skrev Frick till sin inspektor på Katrinetorp dagen därpå: ”Käre vän allting är nu bra igen, för båtarna har kommit i hamn och baggarna har hunnit till Malmö. Gudskelov, så har det ju regnat också, så att skörden på Katrinetorp är räddad. Din vän Frick. PS Min fru är död. Hon föll i kanalen i går kväll.”

Frick bedrev under de sista åren, sedan han lämnat handelsrörelsen, en omfattande utlåningsverksamhet. Vid sin död 1867 hade han fordringar på 311 000 riksdaler. Förutom Katrinetorp, då värderat till 283 600 riksdaler, innehade Frick också gården Stora Lundby i Skaraborgs län. Så gott som hela aktiekapitalet var koncentrerat till bankaktier i Skånes Enskilda Bank och Malmö Enskilda Bank. Sammanlagt uppgick Fricks tillgångar till över en miljon riksdaler, vilket gjorde honom till Malmös rikaste man.

DAVID GILIUS FRICK (1823-1901)
ETT FRIKOSTIGT ORIGINAL
1867-1901

Thomas Fricks son David Frick var den som tog över gården 1867. David Frick var lantbrukare, till skillnad från fadern, och bosatt på Alstadgården i Fru Alstad. Vid faderns död flyttade han in till handelsgården vid Gustav Adolfs torg i Malmö, vilken han emellertid stängde. Istället kom han att ägna sig åt penningplacering, skötseln av sina gårdar och inte minst välgörenhet. Frick var också medlem i den första styrelsen för Malmö Förskönings- och planteringsförening.

David Frick gifte sig aldrig, men beskrivs som älskvärd och hjärtegod. Till skillnad från fadern sägs han ha varit en frikostig och mycket originell person. Det berättas att han tog väl hand om sina anställda och betalade ut stöd till dem vid sjukdom och begravningar, liksom studiebidrag till barnen. Själv drabbades han tidigt av nedsatt syn och hörsel.

På Katrinetorp var omsättningen på personal vid denna tid stor. Inspektorn Lorents Malmros förblev på sin post från 1845 ända till sin död 1890, men trädgårdsmästare, hushållerska, mamsell, mjölnare, rättare och smed, liksom drängar och pigor, byttes ofta ut. Gårdens huvudsakliga inkomst kom från försäljningen av råg, korn och mjölk. Också djur såldes. Frick var mycket intresserad av hästar och lade stora pengar på denna syssla.

Till trädgården skaffade Frick fruktträd, törnrosträd och poppel. Frick antas ha varit den som utvecklade trädgården; han anlade ett gångsystem i den engelska parken och uppförde ett växthus öster om den östra flygeln. I Fricks kasabok återspeglas intresset för trädgårdsskötsel. Det mest anmärkningsvärda är antagligen de regelbundna inköpen av guano, en dyrbar och näringsrik typ av fågelspillning från Sydamerika.

På 1880-talet drogs järnvägen mellan Malmö och Trelleborg, vilket orsakade en stor strid i Bunkeflo. Såväl Frick som Petersborgs ägare, Oskar Bager, vägrade betala för något de inte ville nyttja, då de redan ansåg sig ha utmärkta vägförbindelser. Samtidigt var det just dessa två män som av Bunkeflo kommun ålagts att betala större delen av den totala summa på 5000 kronor som skulle gå till järnvägsbygget. Den planerade sträckningen löpte dessutom över Katrinetorps ägor, men Frick protesterade så till den grad att järnvägen istället fick dras i en halvcirkel runt gården.

David Frick dog 26 september 1901, 78 år gammal. Han ligger begravd på Gamla begravningsplatsen vid Gustav Adolfs torg tillsammans med sin far.

Frick's gravmonument på Gamla kyrkogården

TÄTA ÄGARBYTEN PÅ 1900-TALET

Vid David Fricks död köptes Katrinetorp av danskfödde Christian Fredrik August Larsen, som i april 1902 flyttade dit med sin fru Emilie Maar, familj och tjänstefolk. Christian dog dock redan 1907 och gården övertogs då av sonen Kai Larsen. Denne fick en stor familj med sex barn, och behövde mer bostadsutrymme. Av denna anledning inredde han vinden med sex sovrum. Takfönster togs upp i samma veva och vindstrappan gjordes mer elegant. Larsen nådde dock inga framgångar med Katrinetorp, utan sålde gården och flyttade med sin familj till Limhamn 1922.

Katrinetorps nye ägare, Aron Fritiof Hall, lyckades inte heller han att få gården lönsam. Efter fyra år såldes gården på nytt till Alfred Andersson från Stora Hammar. Också han misslyckades i sina försök och Katrinetorp såldes på exekutiv auktion 1930. Där ropades gården in av Jöns Olsson från Håslöv, som till allas förvåning betalade hela köpesumman på plats, i kontanter. Olsson sägs ha varit en flitig, sparsam och lite märklig man, alltid klädd i brun kostym, hatt och gummistövlar. Sannolikt skulle han ha lyckats bra med gården, om han inte avlidit redan 1937.

Återigen gick Katrinetorp på auktion. Tiderna var emellertid osäkra och ingen vågade ropa in gården, som istället köptes av Malmö stad. Senare kom Katrinetorp att arrenderas av Torsten Ingvarsson, uppfödare av låglandsboskap, och därefter av hans söner. Arrendet upphörde 1992.

Flygbild 1940-talet

*Vykort från början av 1900-talet
Betande kor öster om gården. 1950-talet
Östra stallängan, västra fasaden, 1992*

*Flygbild 1970-talet
Gården 1990
Östra stallängan, östra fasaden, 1992*

DEKORATIONSMÅLNINGARNA

De magnifika målningar som pryder väggar och tak i huvudbyggnaden är alla verk av dekorationsmålaren Christian Laurentius Gernandt (1765-1825). Gernandt var född på Vittskövle, hade genomgått målarutbildning i Nordtyskland och arbetade sedan 1810 i Malmö. Då Erland Bager 1813 uppförde Katrinetorps nya corps-de-logi, anlätades Gernandt för den invändiga dekorationen. Målningarna är inte signerade, men Gernandt var den ende dekorationsmålaren i Malmö vid denna tid och stilen är otvetydigt hans.

Typiskt för Gernandt är illusionsmåleriet. Rummen skulle ges ökad rymd genom perspektivistiskt målade arkitektur med kolonner och utblickar i romantiska landskap. Gernandt målade också antika scener, men då ofta i mindre format. Färgerna är ljusa och pastellartade.

Salens fondvägg föreställer en kolonnuren absid, varigenom man blickar ut i ett parklandskap. En illusoriskt målade trappa leder ner till salens golv. Målningen går i grått, brunt och beige och upplyses av de gröna buskarna.

På salens motsatta kortsida ser man från en illusorisk trappa ut över ett stormigt hav. Huvudmotivet i bilden är de två båtarna. I den främre finns två figurer, varav den ena har varit mycket omstridd, då den av vissa ansetts föreställa Napoleon på färden till S:t Helena. Detta argument bemöts vanligtvis med kritik då målningarna antas ha förfärdigats något år före Napoleons resa. Dessutom är varken hattmodellen eller gesten med den instuckna handen något typiskt för just Napoleon, utan snarare tidens moden.

I salens tak finns en kupolliknande målning vars syfte är att skapa en illusorisk rymd och takhöjd. Målningen är dock felaktigt utförd, vilket gör att kupolen snarare ser ut att bukta nedåt. Samtliga salens målningar är genomförda direkt på den murade väggen.

Den intilliggande matsalens väggar är blåmålade. I rummet finns tre antika scener på svart grund i terrakotta. Den första, till höger om kakelugnen, föreställer fruktbarhetsgudinnor. Den andra, till vänster om dörren, föreställer Gracerna, behagets tre gudinnor. Tredje motivet, till höger om dörren mot trädgårdsrummet, föreställer ödesgudinnorna, Parcerna. Matsalens tak är målat i en rektangel indelad i fält av ett ljusgrönt ramverk. I mitten syns en rund, blå öppning med vit stjärna. Taket är målat direkt på murad yta, medan väggarna är vävspända.

Trädgårdsrummets rundade del ger illusionen av att betraktaren befinner sig på en balkong med grönt staket och dubbelkolonner, mellan vilka hon blickar ut i ett landskap med rosenbuskar, ruiner och lummiga skogar - kanske en variant av Katrinetorps engelska park med sin obearbetade karaktär. Den rundade delen av taket har ett rutmönster som är brunt på grårosa botten. Den andra delen består av en beige kvadrat fylld med åttakantade rutor, i sin tur fyllda av ornamentik. Alla målningar är utförda med limfärg direkt på putsen.

De flesta dekorationsmålningarna har under årens lopp målats och tapetserats över. År 1997 påbörjades framtagning av tidigare dolda målningar, samt restaurering och konservering av samtliga målningar. Arbetet har utförts under ledning av konservatorerna Lars Sandberg och Christina Gräbe i samråd med Malmö Museum.

Lilla salongens, eller sängkammarens, målningar var vid restaureringen övertapetserade med tre lager tapet. Originalmålningarna var dessutom till stor del försvunna efter en omtapetsering på 1930-talet. Utifrån vissa återfunna fragment gjordes så en rekonstruktion av väggmålningarna.

Målningarna på herrummets västra vägg saknade helt den målade väven, vilken istället hade ersatts med en nyare tapet. På denna vägg har man idag helt rekonstruerat målningarna, vilket har gett dem en klarare färg än originalen. Också takets dekormålning var tidigare övermålad men har nu tagits fram.

Matrummets väggar var då restaureringen påbörjades täckta med skivmaterial. Där återfanns också fyra tapetlager, varunder originalmålningarna påträffades. Troligtvis finns en takmålning även i matrummet.

Också limfärgsmålningarna på väggar och tak i salen och trädgårdsrummet har restaurerats och på vissa ställen rekonstruerats. Dessutom har matsalens blå ursprungsfärg tagits fram, och takmålningen har restaurerats.

TRÄDGÅRD OCH PARK

Trädgårdens skötsel och utformning var väsentlig för omvärldens uppfattning av hur kulturen frodades på gårdens ägor. Katrinetorps trädgård anlades under tidigt 1800-tal, efter stilideal från renässansen och barocken. Den konstruerades av trädgårdsmästare Hinric Nyman i form av en symmetrisk parterträdgård, uppbyggd på franskt vis med fyra rektangulära kvarter avgränsade av gångar, samt en centralt placerad damm med oval form.

Öster om trädgården förlades den engelska parken. Denna var parterträdgårdens raka motsats, oregelbunden och vildvuxen, med en strävan mot ett naturligt ideallandskap. I parken fanns en långsträckt damm med en ö i mitten.

Då Katrinetorps ägare alla hade sin huvudsakliga inkomst på annat håll, kunde de helt och hållet använda trädgården för prydnadsändamål. En stor trädgård och parkanläggning förärade status, då det visade att man hade råd att använda den bördiga marken för uppvisnings skull.

Under 1800-talet svängde inriktningen något, från trädgårdskonst till en betoning på trädgårdskultur. Trädgårdsmästaren blev härigenom en viktig aktör. I seklets början var han en i mängden av tjänstefolk, medan han i slutet av 1800-talet ofta var en utbildad och framstående yrkesman. Ett växthus uppfördes, troligen av David Frick, strax söder om Katrinetorps stall. Detta hade tre murade väggar, varav kritstensmuren som utgjorde dess norra långsida fortfarande finns bevarad. Det värmdes upp med en kamin. Inuti löpte en grusgång, samt en murad varmbänk. Växthuset användes såväl för uppdrivning av plantor, som för övervintring av frostkänsliga växter. Troligen har det också begagnats som vinkast, varvid man försökt få vinstockarnas rotsystem att växa utåt och därför inte murat någon fjärde yttervägg.

Trädgården, liksom den engelska parken, är idag nära nog identiska med det tidiga 1800-talets anläggningar. Parken har gallrats och består av friväxande lövträd, vattendrag och promenadstråk. Den franskinspirerade barockträdgården är fortfarande utformad efter dåtidens stilideal, med damm och vattenspel. Under 1900-talets senare hälft användes den mest som betesmark, men under 1998 startades ett projekt för att iordningsställa den franska trädgården. Därefter har även den engelska parken röjts upp och dammen har arrangerats med hjälp av Malmö Förskönings- och planteringsförening. Hösten 2003 invigdes två Monet-inspirerade broar i parken.

I den franska trädgården odlas idag grönsaker, rotfrukter och blommor som används i kaféets matlagning samt finns till försäljning i gårdsbutiken. Växtutbudet är inte rekonstruerat utan anpassat efter dagens behov.

GÅRDEN IDAG

Inför byggandet av Öresundsförbindelsen och Yttre Ringvägen, vilken idag skär mellan gårdarna Petersborg och Katrinetorp, tycktes Katrinetorps framtidsutsikter ovissa. Gården var i dåligt skick och användbarheten skulle dessutom begränsas av trafiken och vägbyggena. Malmö stad beslöt emellertid att bevara och rusta upp gården som en del i det framväxande rekreatiomsområdet Lindängelund.

År 1996 påbörjades en yttre renovering av Katrinetorps byggnader, som då återfick de färger de haft 1833, efter branden. Dessutom påbörjades restaurering och framtagning av de invändiga dekorationsmålningarna. Boningshusets kök byggdes om för att passa en enklare serveringsverksamhet och den gamla eldstadskåpan synliggjordes i och med detta. Dessutom har köksentrén byggts om och handikappanpassats och toaletter och kapprum installerats. Restaureringen har genomförts i samarbete med Malmö Muséer och Malmö Förskönings- och planteringsförening

Boningshuset från 1813 är ett envåningshus i nyantik, 1700-talsklassicistisk stil. Fasaden mot norr har en rusticerad mittrisalit krönt av en fronton och rusticerade sidorisaliter. Trädgårdsfasadens mittparti markeras av fyra pilastrar och en fronton. Där finns en terrass varifrån en trappa leder ner i trädgården. Gavlarna är enklare utformade.

Inom aristokratin var det brukligt med skilda rumssviter för man och hustru. Så var fallet även på Katrinetorp. Medan salen med de storslagna väggmålningarna utgjorde en neutral zon, var resten av husets östra del främst avsedd för damerna. Där finns fortfarande matsalen, eller förmaket som det också kallas, samt ett mindre rum och ett kabinet. Det mindre rummet har troligtvis använts som sängkammare.

Väster om husets mittparti ligger mot gårdsplanen herr- eller rökrummet och mot trädgården matrummet. Denna del av huset är präglad av den tyngre empiren, till skillnad från damernas luftigare 1700-talsstil. Matrummet saknar idag kakelugn, men troligtvis har där funnits en i rummets nordvästra hörn. Golvet är belagt med stavparkett, men har ursprungligen varit samma ljusa brädgolv som i byggnadens östra del. Herrummet går i Karl Johanstil. Kakelugnen är smyckad med bevingade sfinxer och har en extra lucka för uppvärmning av tallrikar.

Där det nuvarande kapprummet finns, låg tidigare pigkammaren. Om detta påminner försänkningen i golvet vid dörren in mot köket, där många pigor sprungit fram och tillbaka under årens lopp. På vindsvåningen finns ett större rum mot varje gavel och tre rum mot trädgården. Gavelrummen är ursprungliga, medan mellandelen enbart varit råvind fram till 1914.

Gårdens västra flygel är ett tvåvånings putsat tegelhus i nyantik stil, uppfört 1818. Den västra fasaden är extraordnärt utformad med vitmålad putsrusticering, mittrisalit och fronton. I husets bottenvåning finns sju rum, samt kök och övriga utrymmen. Denna del används idag framför allt som gårdskontor. På övre våningen finns delar av informatorns bostad bevarade, men här har ännu ingen upprustning gjorts.

Östra flygeln är en enklare tvåvånings byggnad, uppförd 1833 men med ursprunglig grund från 1804. Ytterväggarna består upp till mitten av andra våningens fönster av gjuten lera, medan övre våningen är byggd i lersten. Byggnaden saknar skorstenar då den aldrig tidigare varit uppvärmd. Ytterväggarna är målade i en varmgul kulör, detaljerna är vitkalkade och snickerierna röda. Här finns idag ett kafé, samt på övervåningen en konferenslokal för upp till 100 personer.

KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Tryckta källor

- Ahlklo, Åsa K 2002: "Trädgård och park, till nytta och fägring". I: Nilsson, Sten Åke: *Slotten & landskapet. Skånska kulturmiljöer*. Stockholm: Prisma.
- Andrén, Erik 1981: *Möbelstilarna. Den svenska möbel- och inredningskonstens historia*. Stockholm: Nordiska muséet.
- Bager, Elsebeth 1992: "Chatharinetorp -Katrinetorp. Frälsehemman i Vintrie blir storgård på utmarkerna". I: Bager (red.): *Elbogen. Malmö fornminnesförenings årsskrift 1991*.
- Bjurling, Oscar (red.) 1981: *Malmö stads historia D. 3 1820-1870*. Malmö.
- Bunte, Carin 2002: "Den expansiva staden, herrgårdarna och Öresundsbron". I: Nilsson, Sten Åke: *Slotten & landskapet. Skånska kulturmiljöer*. Stockholm: Prisma.
- Forsman, Pauline 1992: "Dekorationsmålaren Christian Laurentius Gernandt och hans arbete på Katrinetorp". I: Bager (red.): *Elbogen. Malmö fornminnesförenings årsskrift 1991*.
- Frostin, Ernst 1973: *Bilder från Bunkeflo, Tygelsjö, V Klagstorp*. Malmö: Oxie härads hembygdsförening.
- Koch, Wilfred 1970: *Arkitektur stilhistoriskt bildlexikon*. Generalstabens Litografiska Anstalts Förlag.
- Persson, Bert 1998: *Bunkeflo vår hembygd: tillägnad generationer av historielösa arbetarbarn födda i Bunkeflo socken*. Bunkeflo.
- Segerstråle, Nils 1979: *Svenska fideikommiss*. Stockholm: Almqvist & Wiksell förlag.
- Slott och herresäten i Sverige 1:2* 1966. Malmö: Allhems förlag.
- Tykesson, Tyke m fl 2001: *Guide till Malmös arkitektur*. Stockholm: Arkitektur Förlag.

Otryckta källor

- Gråbe, Christina 2000: *Konserveringsrapport. Konservering av bemålad linnedukstapet, Katrinetorps herrgård. Information om planerad verksamhet på Katrinetorps gård*. Tekniska nämnden 2003-05-28
- Kanvall, Petra 1997: *Katrinetorps gård. Rapport från en arkeologisk undersökning av gårdens växthus och trädgård. Katrinetorp. Underlag inför en eventuell byggnadsminnesförklaring*. 2001, Malmö stad, Malmö Kulturmiljö.
- Reisnert, Anders och Sandberg, Lars 1997: *Färgundersökning av Katrinetorp*.

Internet

- <http://hem.passagen.se/isasecka/Mormor/p642bfbfa.html>
- <http://idmessage.se/vandra/tfrick/>
- <http://intern.malmo.se/>
- <http://w1.865.telia.com/~u86510378/slaktforskning/bjorkman/page2.html>
- <http://www.lysator.liu.se/runeberg/hvar8dag/3/2/0016.html>

Text: Anna Johansson

Layout: Torbjörn Carlsson

Bilder sid 8 och 9: Färgbilder Torgil Brönmark, övriga okänd fotograf

Övriga bilder & illustrationer: Torbjörn Carlsson.

Tryck: Backa Tryck AB, Malmö

© Malmö stad, Fastighetskontoret 2004

Katrinetorps gård

Katrinetorps allé 1
215 74 Malmö
Telefon kafé: 040-46 71 67
Telefon gårds kontor: 040-46 71 66
E-post: katrinetorp@malmö.se
www.malmö.se/katrinetorp

Malmö stad